

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: אינגבר - פטיש	שם פרטי: צילה
-------------------------	---------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: פטיש	בלועזית Patish	שם נעורים: Patish
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: צילה	בלועזית Tzilia	מין: נ תאריך לידה: 10/11/1939
מקום לידה (ישוב, מחוז): ויטבסק, בלרוס	בלועזית Vitebsk, Belarus	ארץ לידה: בלארוס
שם פרטי של האב: אברהם	שם פרטי ושם נעורים של האם: חייה ריסקינה	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):	שם נעורים של האישה:	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה:	בלועזית	ארץ המגורים:
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:	מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): Chishminsky District, Bashkir Kemerovo Oblast, Siberia		
האם היית בגטאות? אילו ומתי?		
האם היית במחנות? אילו ומתי?		
מקום השחרור:	תאריך השחרור:	
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?	לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?	
מקומות/מחנות בדרך לארץ: וורשה, וינה	שנת עליה: 1979	שם האנייה (אם עלה בדרך הים):

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי בעיר ויטבסק (Vitebsk ביִטֶבֶטְסַק) שבבלארוס. משפחה קטנה, הורי אחי הגדול ואני. אמי הייתה הקטנה מבין תשעה ילדים, ארבעה אחים נפטרו לפני המלחמה. אביה של אמי היה גבאי בבית הכנסת וניהל קרן גמ"ח בעזרתה סייע למיעוטי יכולת בקהילה. משפחת אמי חיה בדלות, אמי ואחיותיה עבדו לפני המהפכה הבולשביקית כתופרות, ואחרי המהפכה כפועלות במפעל. לאבי היו תשעה אחים ואחיות שהתפזרו ברחבי בריה"מ, שניים מהם ברחו לארה"ב כדי להתחמק מגיוס לצבא הצאר. עם חלקם נשמר קשר התכתבות. חלק נהרגו מאוחר יותר ברעידת האדמה הגדולה בטשקנט בשנת 1966. למרות שהעיר ויטבסק, הייתה מקום מושבה של ישיבת חב"ד המרכזית ויש לה היסטוריה יהודית מכובדת, לא נחשפתי מפאת גילי הצעיר וגם לא סופר לי בהמשך על התרבות היהודית. המשטר הקומוניסטי דיכא את עצם ההזדהות הדתית עם כל דת. כחלק מהאידיאולוגיה הקומוניסטית לא היה מקובל לדבר על זהות יהודית דתית באותה תקופה אפלה בה אנשים שנחשבו מתנגדי המשטר, נעלמו.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביודנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוקואציה למרכז ברית המועצות):

המלחמה הגיעה לבלארוס בשנת 1941, אני הייתי בת שנתיים. את אבי לא גייסו לצבא מפני שלא ראה באחת מעיניו, סבי סירב להתפנות מזרחה יחד עם כל המשפחה. פינו את משפחתנו למרכז רוסיה לקולחוז בצ'ישימי (Chishminsky District ЧИШМИНСКИЙ РАЙОН; Bashkir בקרונוק בקר. מטוסי הגרמנים תקפו במכונות ירייה ובפצצות את השיירות. במהלך הפינוי לקיתי בדיזנטריה קשה עקב המצב התברואתי הירוד, הצליוו לרפא אותי באמצעות "תרופת סבתא" שהצליחו לרקוח. שהינו בקולחוז בצ'ישימי בשנים '41-'43, במהלך שנים אלה עבדנו בקולחוז תמורת הקצבת מזון דלה למשפחה. בשנת '43 עברנו למחוז קמרובו שבסיביר (Kemerovo Oblast Кемеровская область). בן דודה של אמי עבר לאזור בתחילת המלחמה מחרקוב כדי לעבוד במפעל לייצור טנקים, והזמין אותנו להצטרף. אבי מצא עבודה במקום כמנהל חשבונות במפעל לכריית פחם. מידי פעם היה עובד בסופי שבוע במכרה עצמו כדי לעזור להשלים את מכסת התפוקה החודשית. הרבה גברים נשים וילדים עבדו בתנאים שכאלה תחת הצידוק של צורך השעה ותרומה למאמץ המלחמתי. בתקופת המלחמה הונהג משטר צנע וחלוקת המזון נעשתה לפי הקצאות למשפחה. בגלל שאבי היה פקיד ולא פועל קיבלנו קצבה קטנה. לשם השלמת תזונה והתמודדות עם הרעב היינו לועסים גפת חמניות (שאריות מוצקות מתהליך הפקת שמן מגרעיני חמניות) שהכילה שאריות של שמן. חליתי הרבה כילדה קטנה מתת תזונה. מלבד חיי היום יום הקשים נחשפנו למלחמה רק לפי דיווחי הרדיו. הלכתי לגן ילדים והספקתי ללמוד בכיתה א'. בקיץ אף נפשנו בכפר נופש. בכל מהלך המלחמה עקבנו אחר דיווחי התעמולה הסובייטיים ברדיו, שתיארו את התקדמות הצבא האדום ושחרור השטחים שנכבשו ע"י הגרמנים.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

משטר הצנע הונהג בשנת 1947. בשנת 1948 עשינו דרכנו חזרה מסיביר למינסק דרך מוסקבה. אבי התקבל למשרת מנהל חשבונות במפעל לייצור משאיות שהוקם בפרברי מינסק. המפעל מימן את המעבר. שהינו בחודשים מאי-אוגוסט במוסקבה בזמן שאבא התמקם במינסק. תחילה התגורר בדירת חדר בת 14 מטר, יחד עם משפחה נוספת של גויים, באוגוסט הצטרפנו גם אנחנו לדירה וחיינו ביחד 8 נפשות בדירה הקטנה עד סוף חודש נובמבר. בנובמבר עברנו לדירת שיכון במעברה שהוקמה ע"י שבויי מלחמה גרמנים. אבא קיבל את דירת השיכון מחבר לעבודה אשר בעצמו עבר לדירה גדולה יותר בפרברים. לצורך הסדרת המגורים במעברה, שיחדו הוריי את מנהל השיכון בארוחה טובה ובבקבוק וודקה. גרנו במעברה עד 1960. במינסק השלמתי עשר שנות לימוד כפי שהיה נהוג בברית המועצות. בשנת 1961 התחתנתי ובשנים '61-'65 למדתי אלקטרוניקה במכללה מקצועית. בבלארוס של אותם שנים הייתה אנטישמיות סמויה, בתור יהודים ידענו שעלינו לשאוף למצוינות בכל דבר שנעשה אחרת האנטישמיות תהווה תקרת זכוכית. היו אפילו אוניברסיטאות שלא הסכימו לקבל סטודנטים יהודיים. הקיום הכלכלי התאפשר רק בזכות התנהלות מחושבת מגרוש לגרוש.

לקראת סוף שנות ה'70 התחלנו לדבר על עליה לארץ. עליה לארץ ישראל לא עלה כנושא לשיחה לפני שנות ה-70. משעלה לשיחה, אבי התנגד. אבי חשש מהמדינה הקפיטליסטית החדשה והעדיף להישאר בבריה"מ. אבי נהג לומר שבבריה"מ מקבלים את המינימום אך המינימום מובטח. אבי נפטר ב-1975 ומאז התחיל להבשיל רעיון העליה לארץ. בשנת 1978 התחלנו להכין את כל הדוקומנטציה הדרושה. לצורך יציאה מבריה"מ באותה תקופה הייתה דרושה הזמנה מהארץ, פברקנו סיפור על קרובי משפחה בנס ציונה שהזמינו

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

אותנו לארץ. הביורוקרטיה הסובייטית פעלה נגד היציאה מבריה"מ. הממשל ניסה לשכנע את האזרחים לא לעזוב. חברי המפלגה הקומוניסטית אף נאסרו כשהביעו את רצונם לעזוב. העליה לארץ התבצעה עם עצירת ביניים בווינה. עלינו לארץ באוגוסט 1979 ישר לכרמיאל.

נא ספרי על חייך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

בארץ למדנו עברית באולפן ועבדתי בעבודות שונות ומגוונות. בשנות ה'90 עבדתי כמטפלת ובשנת 2000 יצאתי לפנסיה ומיד הצטרפתי לשורת המתנדבים של המוסד לביטוח לאומי, שם אני עדיין מתנדבת מידי שבוע. בעלי ואני פעילים במתנ"ס והולכים לחוגי ספורט שלוש פעמים בשבוע. יש לנו שני ילדים ושני נכדים ונינה אחת שנולדה בפברואר 2011 נכדינו מוצלחים, קצינים בצה"ל ובוגרי הטכניון.

ראיון: שי רובין
דצמבר 2012. כרמיאל